

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Karma

Tarih :24/03/2016

Saat :

Kayıt:Dilekçe

Stenograf

Uzman : Sayfa: 1

24 Mart 2016 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.36

BAŞKAN : İsmail BİLEN (Manisa)

-----0-----

BAŞKAN – Evet değerli arkadaşlar, toplantı yeter sayımız vardır. Alt komisyonun 4'üncü toplantısını açıyorum.

Bugünkü gündemimiz Kamu Denetçiliği Kurumunun 2015 Yıllık Raporu hakkındaki alt komisyon raporumuzun görüşülerek karara bağlanmasıyla ilgili. Taslak rapor 22/03/2016 günü, geçtiğimiz Salı günü bizlere dağıtılmıştır.

Evet, şimdi raporumuzun görüşmelerine başlıyoruz.

Bu hususta söz talebi var mı?

ORHAN KIRCALI (Samsun) – Ben bir söz alabilir miyim?

BAŞKAN – Tabii.

ORHAN KIRCALI (Samsun) – Şimdi, Sayın Başkanım, çok değerli milletvekili arkadaşlarımız; raporu incelediğimizde ve yapmış olduğumuz görüşmelerde benim edindiğim şöyle bir izlenim oldu. Raporun son sayfasında da var Kamu Başdenetçisi ve kamu denetçilerinin alınan sunumlarında “Resen inceleme yapma yetkisinin kendilerine tanınmasının kurumun etkinliğini artırılacağı ifade edilmiştir.” şeklinde bir cümle var. Şimdi, ben daha önceden orada da ifade etmiştim. Kamu denetçiliği biliyorsunuz yeni bir kurumumuz Anayasa’da yer alan, üç yıla yakın. Şimdi kendiliğinden araştırma, inceleme yetkisinin verilmesi, bence, kuruma denetim yapmış olduğu kurumlar üzerinde çok aşırı bir yetki verecek izlenimi uyandı bende, yapmış olduğumuz görüşmelerde de öyle bir sonuca ulaştım. Yani resen araştırma yetkisinden daha ziyade Kamu Denetçiliği Kurumunun vatandaşlarımıza tanıtılması, başvuru yollarının daha da kolaylaştırılmasının gerektiği inancı bende hâkim oldu. Resen araştırma yetkisinin ileride veyahut da daha amacının dışında kullanılacağı gibi bir inanca sahip oldum ben, bu hususun dikkate alınmasını ben arz ediyorum.

Bir de şu var, geçenki toplantımızda şu husus dikkatimi çekti: Gerek kamu denetçileri gerekse kurumlar alt komisyona vermiş olduğu bilgilerde Sayın Başkanım, hazırlanmadan gelmişler. Özellikle kamu denetçimiz kurumların somut olarak hangi kararlara uymadığını veyahut da neleri vermediği noktasında kurumlara somut herhangi bir belge, bilgi sunmadığı gibi kurumlar da şu şekilde: “Biz neyi vermedik, bize bildirirse bunları bildirelim.” şeklinde gerek kamu denetçimiz gerekse kurumlar hazırlanmadan gelmişler. Buradan çıkarttığım sonuç da şu: Kurumlar arasında ve kamu denetçiliği arasında gerekli irtibatın da sağlanmadığı, birbirlerine kamu denetçiliği görevini yapmaktan daha ziyade bir tahakküm sağlama gibi, kamu denetçiliğinin kurumlar üzerinde bir tahakküm sağlama, baskı oluşturma, kurumların da bu Kamu Denetçiliği Kurumunu tanımama, onların aralarında böyle bir yetki problemi var gibi geldi, bu hususun da aslında dikkate alınıp aralarındaki irtibatın daha iyi şekilde sağlanması gerektiği düşüncesi içerisindeyim.

Yine, bir husus var, daha ilk yapmış olduğumuz toplantıda gerek Başombudsmanımızın ve diğer kamu denetçilerimizin söylemlerinde ısrarlı bir şekilde kanununda olmamasına rağmen, yönetmelikte olmamasına rağmen “Biz şu şekilde, şu şekilde karar verdik.” şeklinde beyanları vardı, aslında bu beyan bence olmaması gerekir yani hiçbir kurum kendisini kanunun üstünde görmemesi gerekir. Kanununda ne varsa ona göre karar vermesi gerekir ve bu kararlar verilirken hem kanunlarımız hem örf ve âdetlerimiz üzerinden de bulunması ve ona göre karar verilmesi gerektiği düşüncesi içerisindeyim. Kanunların üzerinde, kanununda olmayan bir hususta kendilerinin yorum yaparak karar vermeleri bence doğru değildir. Eğer kanunların da eksik olduğu veyahut da düzenlenmesi gereken başka hususların olduğu inancında iseler kanuna göre karar verilip, yönetmeliklere göre karar verilip ondan sonra bunların tekrar düzenlenmesi, eksikliklerin giderilmesi hususunda gerekli olan kurumlarla, birimlerle irtibata geçmesi gerektiği düşüncesi içerisindeyim.

Çok teşekkür ederim, sağ olun.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Karma

Tarih :24/03/2016

Saat :

Kayıt:Dilekçe

Stenograf

Uzman :

Sayfa : 2

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Ben de söz alabilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun.

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Merhabalar herkese.

Şimdi, önceki toplantı tutanaklarını inceledik, bize gelen raporu da inceleme fırsatı bulduk, buna istinaden birkaç hem destekleyici hem de değişiklik talebinde bulunacağız, önerimiz daha doğrusu.

Şimdi, evet, Kamu Denetçiliği Kurumu Türkiye’de yeni, üç yıla yakındır var. Esasen, hakikaten büyümesi, genişlemesi ve desteklenmesi gereken bir kurum, bu noktada hiç şüphe yok. Çünkü neden? Yaşanan hak ihlallerinin giderilmesinde eğer işlevsel hâle getirilebilirse önemli bir kurum hâline de gelecektir fakat kurumun yapısal ve yasal düzenlemelerden kaynaklı asıl işlevini yerine getiremediğini belirtmek gerekir. Özellikle bu kurumun Paris İlkelerine uyumlulaştırılması, idari ve hizmet yapısının bağımsız, tarafsız, hesap verilebilir ve şeffaf olması gerektiği yönündeki talebimizi tekrardan yineliyoruz.

Bu noktada birkaç hususa değinmek gerekiyor: Yani nedir bu bağımsızlık, nedir bu şeffaflık ve istisnai birkaç kurumu da ele alarak yine raporla birlikte rapora istinaden birkaç öneride bulunacağım. Mesela bu kamu denetçiliğine ilişkin bazı istisnai kurumlar var yani denetleme yapılmayan. Nedir bu? Cumhurbaşkanlığı ve Türk Silahlı Kuvvetleri. Şimdi, bu kamu kurumlarının neden Kamu Denetçiliği Kurumu içerisinde ele alınamadığını bir kere tartışmak gerekiyor. Eğer bütün kamu kurumlarıysa Türk Silahlı Kuvvetlerinin de hatta hani Cumhurbaşkanlığından tutun bütün kurumların ve bütün çalışanların bu noktada denetlenebilir olması gerekiyor diye düşünüyoruz. Yani bu, devletin bekasını korumak olarak ele alınabilir ancak vatandaşın yararı, vatandaşın karşılaştığı hak ihlallerinin çok daha önemsenmesi gerektiğini düşünüyoruz biz. Bu noktada örneğin, hani devletin bekasını korumak için bu kısıtlanan kurumlar yerine ifade özgürlüğü, yaşam hakkı, işkence yasağı, uluslararası ve ulusal anlamda insan hakları sözleşmelerinin referans alınması emin olun ki çok daha çözücü bir noktaya getirecektir bizleri. Aksi takdirde örneğin biz bu ülkede Roboski diye bir vaka yaşadık ve Roboski vakasında hani süreci hepimiz çok iyi bildiğimiz için tekrar tekrar oraya girmek istemiyorum, fakat bugün Roboskili aileler ve benzeri olaylarla karşı karşıya kalan aileler ne yazık ki işte bu bazı istisnai kurumlar, hani denetlenemeyen bazı istisnai kurumlar sebebiyle haklarını arayamıyorlar, arayamadılar da. Bu, ülkemizde ne yazık ki yaşandı, yaşanmaya da devam ediyor. Yine, şu anda hâlihazırda devam eden, bölgede ne yazık ki devam eden olağanüstü hak ihlallerine ilişkin de vatandaş, yurttaş, yine bir başvuru yapamıyor, yine bunlar da kamu denetçiliğine ilişkin bazı kurumların istisnai olarak denetlenememesinden geçiyor.

Bunlar, bizim özgün olarak ele almamız gereken konular fakat öte yandan rapora ilişkin birkaç hususu belirtmek istiyorum. Bir hiyerarşik yapı var bu kurum içerisinde ve bu hiyerarşik yapı öyle anlaşılıyor ki kurumun daha çok işlevselleşmesini engelliyor yani bir Başdenetçi imzası ve onayı olmadan kurum tarafından yapılan çalışmaların resmî bir nitelik kazanmaması bize göre sorun yani bunun daha rahatlaması gerekiyor, bunun başka bir yasal düzenlemeyle ele alınması gerektiğini düşünüyorum.

Öte yandan bahsettiniz, resen araştırma yetkisinde dediğiniz nokta önemli fakat bir de şöyle bakmak gerekiyor: Kuruma şikâyet olmadan yani herhangi bir başvuru olmadan yaşanan ihlaller ortaya çıkmıyor fakat vatandaş biliyorsunuz yani ülkemizde insanlarımız ne yazık ki haklarını, hukuklarını tam anlamıyla bilemiyorlar, vâkıf değiller. Bu noktada kurum kendiliğinden gördüğü, kendiliğinden tanık olduğu... Biliyorsunuz bizim savcılarımız ve hâkimlerimizin resen ele aldıkları yani hukukumuzda da var bu, aynı sistemin, aynı yöntemin kurum için de yine Kamu Denetçiliği Kurumu için de yasal anlamda düzenlenmesi gerektiğini düşünüyoruz. Çünkü yoksa ortaya çıkmayan, açığa çıkarılmayan birçok ihlal bir kenarda kalacak sadece şikâyete bağlı olduğu için. Bu yüzden resen araştırma yetkisinin tekrardan ele alınması gerektiğini düşünüyoruz.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Karma

Tarih :24/03/2016

Saat :

Kayıt:Dilekçe

Stenograf

Uzman : Sayfa: 3

Bunun yanı sıra, birkaç not var, onları özellikle dile getirmek istiyorum. Kurumun tavsiye kararına uymayan idareye dava açma yetkisi bulunmamaktadır mesela. Bunlar bu kurumun tamamen işlevini kısıtlıyor ve tek bir başkanlık üzerinden bütün kararların alınmasına sebebiyet veriyor. Bunlar hakikaten çok önemli olan bu kurumun -yani nasıl diyeyim tam anlamıyla- esas ulaşması gereken, esas yapması gereken işlerin önüne geçiyor. Tavsiye kararına uyulup uyulmadığını takip etmek, raporlamak, kurumların birbirine bilgi verme, tavsiyeleri uygulamalarındaki ihmalleri ve zıtlıkları, kurumların eski mevzuatları kararları yerine getirmede engel olmaktadır, bunları yazılı olarak da sunacağız biz zaten.

Yine, kurumun idari bir mekanizma olarak görünüyorsa insan hakları gündeminden çok sosyal güvenlik, TOKİ veya parasal, paraya dayalı işlerle ilgili sanki oluşmuş bir kurum, hâlbuki gerçekten ülkenin tamamını etkileyebilecek, tamamında aktif olabilecek insan hakları yönünden de yaşanan hak ihlalleri için işlevli hâle getirilebilecek bir kurum esasen.

Bunun yanı sıra hem kurum olarak kendisinin hem de kendisine bildirilen hak ihlallerini görünür kılmak. Evet, üç yıldır var fakat ne yazık ki toplum tarafından bilinmeyen... Bu noktada kamu spotu, tanınması için bu kurumun kamu spotları, kampanyaların mutlaka ele alınması gerekiyor ve daha görünür bir hâle getirilmesi gerekiyor. Yani şunu sormak lazım: Şimdi, Kızılay'a çıkalım, "Kamu Denetçiliği Kurumu nedir?" diye vatandaşa sorduğumuzda emin olun ki bunun cevabını alamayacaksınız. Bu sebeple kurumun mutlaka daha tanınır, daha görünür, daha bilinir hâle getirilmesi gerekiyor.

Bir de dikkatimizi çeken bir husus var, dil bariyeri. Dille ilgili bir sıkıntı var yani kuruma yapılan başvuruların Türkçe yapılması zorunluluğunun olması. Şimdi ülkemizde mülteci sorunları var, ülkemizde farklı etnik kimlikler var, farklı dillerde konuşan halklar var, bunların da yine dil ve lehçelerinin kabul görmesi gerekiyor yani farklı dil ve lehçelerde yapılan başvuruların da kabul görmesi gerekiyor ki gerçekten sadece Türkçe kendisini ifade etmek zorunda olmayan kesimlerin de bu yaşadığı hak ihlallerine bir çözüm bulabilmek adına.

Bir iki husus daha var: Çocuk, engelli, azınlık, mülteciler gibi hassas grupların yaşadığı hak ihlallerine yönelik istatistik tutma, ayrıştırılmış verileri toplama, arşivleme ve hafıza oluşturma noktasında özel çalışma birimlerinin oluşturulmamış olması en fazla hak ihlallerine maruz kalan hassas grupların kuruma erişmesini engellemektedir. Bu sebeple de diyoruz ki: Hem çocuklar için -bakın, daha yeni bir gündemimiz var yani çocukların yaşadığı hak ihlallerine ilişkin istismar ve tacize ilişkin- çocuktur, engellidir, yaşlıdır, kadındır, bunlara ilişkin özel birimler oluşturmamız gerekiyor. Bazen özel durumlar da olabilir, bazen illa basına, kamuoyuna hani aşikâr etmememiz gereken durumlar da söz konusu olabiliyor. Bu sebeple hem gizli tutulması hem başvurucunun mağduriyetinin daha da mağdur hâle getirilmemesi yönünden bu noktada özel birimlerin oluşturulması gerektiği noktasında beyanımız var, talebimiz var.

Son olarak şunu da belirtmek lazım. Kurumun insan hakları kurumlarıyla birlikte çalışması ve ortak kampanyalar yapması, katılımcı, çoğulcu, hak örgütleri ve bağlantılı sözleşmelere ve KİT'lerle, STÖ'lerle ortak çalışma gerektiğini de tekrardan belirtmek istiyoruz. Bunlar kısaca belirttiğimiz ve önerdiğimiz hususlar. Yazılı olarak da bunları tekrardan Komisyona bildireceğiz.

Teşekkür ederim.

ORHAN KIRCALI (Samsun) – Bir hususu arz edebilir miyim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Estağfurullah.

ORHAN KIRCALI (Samsun) – Şimdi, siz de belirtmiştiniz, raporun son kısmında da var: "Özellikle tavsiye kararlarına uymayan idarelere karşı dava açma yetkisinin verilmesi." Şimdi, bu ibarede bile ben çelişki -bir hukukçu olarak söylüyorum- görüyorum. Kurumun, Kamu Denetçiliği Kurumunun kararları tavsiye niteliğindedir, adı üzerinde tavsiye. Eğer siz bu tavsiye kararlarına karşı tavsiye kararlarına uymayan, uymadığı iddia edilen kuruma dava açma yetkisini verirseniz bu karara artık tavsiye kararı diyemeyiz, bunun o zaman zorlayıcı bir özelliği olur, o

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Karma

Tarih :24/03/2016

Saat :

Kayıt:Dilekçe

Stenograf

Uzman : Sayfa: 4

karar tavsiye kararı olmaktan çıkar ve kurumun Anayasa'da belirtilmiş olan tanımına da aykırı bir durum ortaya çıkar, bu hususun da göz önünde bulundurulması gerekir. Yani tavsiye kararıysa bu, bunun kurum tarafından "Benim tavsiye kararına uymayan kuruma karşı ben dava açarım." şeklindeki bir talebi bence iyi niyetli olarak değerlendirilmemesi gerektiği inancı içerisindeyim.

Bir husus daha var, şurası bir gerçek, Kamu Denetçiliği Kurumu bir mahkeme değildir, bir savcılık değildir. Herhangi bir şekilde kamu denetçiliği kendisini mahkemelerin üzerinde -deminden de arz ettim- görmemesi gerekir ve göremez ve Anayasa'daki amacı da zaten budur, kuruluş amacı da bellidir. Bunlara baktığımızda açık bir şekilde görürüz, eğer Kamu Denetçiliği Kurumuna kendiliğinden araştırma yetkisi noktasında bir yetki verilmesi hâlinde bunun mahkemeden herhangi bir farkı kalmayacak, suistimallere de yol açacak bir yetkidir, bu hususun da göz önünde bulundurulmasını ben arz ediyorum.

BAŞKAN – Çok affedersiniz yani cevap niteliğinde olmasın.

ORHAN KIRCALI (Samsun) – Cevap değil, ben güncel...

BAŞKAN – İkiniz için de söylüyorum, cevap niteliğinde olmasın.

ORHAN KIRCALI (Samsun) – Yani güncel olması hasebiyle ben arz etmek istedim.

BAŞKAN – Ombudsmanlık uygulanan bütün ülkelerde tavsiye niteliğinde kararlar alır ve dolayısıyla birkaç kurumla farklılık arz eder, hak ihlallerine direkt müdahale edecek kurumlar da bellidir, bunlardan bir tanesi de insan hakları komisyonlarıdır yani onların yetki alanına girecek bir düzenleme ya da yetkilendirme ilerde ihtilafa de sebebiyet verir...

HULUSİ ŞENTÜRK (İstanbul) – Karmaşaya sebep olur.

BAŞKAN – ...karmaşaya da sebebiyet verir. Kanaatimce yani hem Anayasa'da hem de dünyada uygulanan sistemler çerçevesinde bizim ombudsmanlık ya da Başdenetçilik Kurumunu bu şekilde değerlendirip ona göre yetkilendirmemiz gerekir. Zaten yetkili kanunları vardır, biz şimdi bir kanun da çıkarmıyoruz, faaliyet raporları hakkında genel bir bilgi sundular bize, biz de onları değerlendirmeye tabi tutuyoruz.

Jülide Hanım, buyurun.

JÜLİDE SARIEROĞLU (Ankara) – Ben de kaldığımız şeye bir ek daha yapmak istiyorum. Artı hani tavsiye kararından sonra başvuranların yargı yoluna başvurmasının önü de açık yani bu anlamda ben de katılıyorum. Hem resen bu yapılacak inceleme yapma yetkisinin ilerde zararlı sonuçlar doğuracağına hem de tavsiye kararlarına uyulmaması üzerine işte mahkeme yoluna gidilmesinin, artı başvuru olmaksızın inceleme yetkisinin ilerde çok ciddi kargaşalara yol açacağı gibi farklı sıkıntılara da yol açacağını düşünüyorum.

Ben, sakıncalı gördüğüm diğer bir hususu da belirtmek istiyorum. Denetçilerimizin arz ettiği hususlar arasından resmî bir başvuru olmadan yani sözlü olarak iletilen hususlarla ilgili de işlem yapılmasının ben sakıncalı olduğunu, kayıtlara girmeden, -istatistiklere de girilmediğini ifade ettiler- burada da ben yasada belirtilen, işte İnternet yoluyla olabilir, yazıyla, mektupla olabilir, e-posta yoluyla olabilir şeklinde o yollardan ayrı sözlü, gayriresmî bir yolun da olmaması gerektiğini, bu konuda da raporumuzda bir hususun mutlaka yer alması gerektiğini düşünüyorum.

Başvuru sayısı oldukça düşük üç yıl içerisinde, bu anlamda görünürlüğünü ve kamu denetçiliğiyle ilgili farkındalık artırılmasıyla ilgili de farklı çalışmaların yapılmasının faydalı olacağını düşünüyorum. Kısaca raporlarla ilgili görüşlerimi, çıkacağım, ayrılacağım için bu şekilde özetlemiş olayım.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyoruz.

O zaman genel bir bilgi de sunayım. Bugün raporlar hakkındaki kanaatlerimizi aldıktan sonra bir redaksiyon yetkisiyle oylamaya sunacağım. Hazırlanan raporu bir başka toplantıda oylarınıza sunmuş olacağız. Bunun gününü de siz de buradayken belirleyelim. Salı veya çarşamba, salı günleri genellikle

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Karma

Tarih :24/03/2016

Saat :

Kayıt:Dilekçe

Stenograf

Uzman : Sayfa: 5

gruplar oluyor, çarşamba sanki daha uygun gibi gözüküyor, saati konusunda da eğer mutabıksak, ayrılmadan hepimiz bilelim saatlerini.

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Önümüzdeki çarşamba mı?

BAŞKAN – Yani salı günü gruplar oluyor, her birimizin ayrı ayrı grup toplantıları, çarşamba günü saat on bir diyelim mi?

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Bizim için uygun.

BAŞKAN – Şimdi, katkılarınızdan dolayı da çok teşekkür ediyorum. Hakikaten de istifade ettim, inşallah umarım denetçilerimiz de istifade etmiştir. Benim gördüğüm âcizane bir eksiklik yani sizin de tespit ettiğiniz, sizin de ifade ettiğiniz bir şey var. Başdenetçi ve denetçiler arasında bir yetki sanki boşluğu ya da aslında bu boşluk da değil, kanunlarında ben baktığımda “Başdenetçi temsil eder.” diyor, ancak denetçilerimizin de beklentileri, çalıştıkları alanla ya da sorunla alakalı emeklerinin gözükmesi yönünde bir talepleri var. Komisyon veya kurum olarak toplanmıyor, mevcut mevzuata göre Başdenetçinin görevlendirmesiyle arkadaşlarımız çalışmalarını sürdürüyor, temsil yetkisi de Başdenetçide kendi mevzuatlarına göre.

Bir şeyde ayrılıyorum sizden, hak ihlalleriyle ilgili resen inceleme yetkisi verdiğimizde -geçen toplantıda yoktunuz, Şenal Hanım buradaydı- yani bizim maalesef bazen bazı kurumlarımız hele hele bir de Anayasa’da kendileri ifade edilmişse, zikredilmişse o alanı açmaya, genişletmeye çok hevesliler. Resen inceleme, kurumları kendilerine göre şekillendirme, dizayn etme, Orhan Bey’in de bahsettiği gibi zapturapt altına alma gibi maalesef böyle yetkilerinin dışına taşma gibi bir hevesin de olduğunu görüyorum. Bunu iyi niyetli de kabul edebiliriz ama iyi niyetli olmayan bir insanın elinde de bu yetkilerin kötüye de kullanılabileceğini düşünebiliriz.

Yeni vesayet kurumları oluşturmamamız gerektiğini düşünüyorum, sizden ayrıldığım bir husus da odur. Cumhurbaşkanlığı başta olmak üzere, diğer yetki alanlarının dışında kalan yerlerle ilgili inceleme ve araştırma ve yaptırım yetkisi verdiğimizde atanmış bir kişiye ya da seçilmiş bir insana, seçilmiş bir kuruma -bu Meclis de olabilir, bu Cumhurbaşkanlığı da olabilir- sonradan kendisini seçenler tarafından yetkilendirilen birisinin bir baskı oluşturması da söz konusu olabilir yani bir çatışma doğurabilir. Ben Avrupa’da da -arkadaşlarımdan istedim- örneklerinde bunu görmedim, bazı alanlar var ki sizlerin de genel olarak hatlarını çizdiğiniz tavsiye niteliğindeki kararlarla ilgili ayrıca bir de yaptırım, bir müeyyide uygulama yetkisi verdiğiniz takdirde mahkemelerin yerine geçiyor. Mahkemelerin üzerinde görmeye başlıyor arkadaşlarımız kendileri. Mevcut arkadaşlar için söyleyemiyorum, ileride çıkabilecek ihtilaflar açısından söylüyorum. Buna bizim de rıza göstermemiz söz konusu olmamalı yani kanundan almadığı bir yetkiyi, mevzuattan almadığı, Anayasa’dan, kanundan veya uluslararası sözleşmelerden almadığı -ki bizim uluslararası kabul ettiğimiz uluslararası sözleşmeleri de biliyorsunuz ki iç hukuk normu hâline dönüşüyor- bunlarda bulunmayan yetkiyi kullanmaya kalktıklarında tehlikeli bir mecraya da girmiş oluyorlar. Bunun daha büyük mağduriyetler de veya çatışmalar da yaşatacağı endişesini ben de taşıyorum maalesef, dolayısıyla da buna dikkat etmemiz gerektiğini düşünüyorum. bunların da rapora bu şekilde arkadaşlarımız tarafından da dercedilmesinin yararlı olacağını düşünüyorum.

Bir hususu da, geçen toplantımızda arkadaşlarımız -eksik olmasınlar-hemen hemen bütün kurumlarımız geldiler, siz de vardınız, hepsi de yani diyalog kurmaya hazır kurumlar. Kısmen mevzuatta olmayan, kısmen geçmişten gelen mevzuattaki eksiklikten kaynaklanan sorunlar nedeniyle aralarında ufak tefek ihtilaflar çıktığı görüldü, tarafımızdan öyle tespit edildi. Bunun da düzenlenmesi ya da giderilmesi anlamında bütün kurumlarımızda bir iyi niyetin, bir gayretin olduğu, bir çabanın da olduğu müşahede edildi. Dolayısıyla, kendilerinin de ifade ettiği, kabul ettiği bir şekilde ciddi bir çatışma söz konusu değil ama tanıtımda eksikliklerinin olduğu doğrudur, yeterli başvurunun olmaması doğrudur. Farklı dil ve lehçelerde de başvurunun önünün açılması kurumun işini güçleştireceği, zorlaştıracığı endişesini taşıyorum çünkü sınırsız sayıda dil ve lehçeye sahip müracaatlar gelebilir. Bu,

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Karma

Tarih :24/03/2016

Saat :

Kayıt:Dilekçe

Stenograf

Uzman : Sayfa: 6

kurumu hakikaten amacına uygun, daha süratli, daha etkin çalışmaktan da sanki alıkoyabilir. Bu başvuruları yasal çerçevede mahkemelere yaptıkları gibi yapabilmenin önünde bir engel varsa ona bakalım arkadaşlarımızla, bir mahkemede hak arama standardı neyse en azından o standardın kendi içlerinde de oluşturması yönünde de...

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Savunmaları biliyorsunuz, sizi destekleyici bir iki hususu da konuşmanızdan sonra ekleyelim.

BAŞKAN – Hayhay, peki.

JÜLİDE SARIEROĞLU (Ankara) – Zaten redaksiyon yetkisiyle ilgili...

BAŞKAN – Redaksiyon yetkisini o zaman oylarınıza sunayım, çarşamba günü toplanmak üzere ve taslak raporumuzu redaksiyon yetkisiyle oylarınıza sunacağım, sizin de varsa önerileriniz veya itirazlarınız daha sonra onları da ilave etmek, bu süre içerisinde bildirmek kaydıyla çarşamba gününe kadar... Çarşamba olmuyor artık o zaman, pazartesi mi diyelim, pazartesi gelirse...

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Bu pazartesi mi?

BAŞKAN – Evet.

...vereceğiniz yazılı görüşleriniz varsa onları pazartesi alalım, salı günü arkadaşlar...

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Ben birkaç şeyi paylaşmak istiyorum.

BAŞKAN – Bunu bir oylayalım, ondan sonra arkadaşımız ayrılacak, herhâlde şehit cenazesine katılacak.

JÜLİDE SARIEROĞLU (Ankara) – Şehit cenazemiz var Ankara'da.

BAŞKAN – Evet, redaksiyon yetkisiyle raporu oylarınıza sunuyorum... Pazartesi gününe kadar süre veriyorum, salı günü arkadaşlarımız...

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Akşama kadar uzatmış oldunuz, 24.00'ü mesai saatine kadar.

BAŞKAN – Pazartesi günü raporun bizde olması, itirazlarınız ya da eklemek istediğiniz hususlar varsa pazartesi gününe kadar...

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Üst yazıda 24.00'üydü de onun için dedim.

BAŞKAN – Meclis tatil olunca uzatılmış oldu gayriihtiyari.

Pazartesi günü raporlarımızı veya itirazlarımızı bildirmek üzere raporu oylarınıza sunuyorum redaksiyon yetkisiyle birlikte: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Ek ve itirazlarımızla birlikte...

BAŞKAN – Evet, siz ayrılabilirsiniz biz görüşmelerimizi...

JÜLİDE SARIEROĞLU (Ankara) – Teşekkürler, kusura bakmayın.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Burcu arkadaşımızın son bölümünü dinleyebildim, bizim kapalı grubumuz var bugün, o sebeple geciktim hem özür diliyorum. O dinleyebildiğim kadarına katıldığımı yinelemek istiyorum. Toplantıların tümüne de katılabildim, o sebeple toplantılar sırasında da görüşlerimi açıkladım, hani bir yineleme olacak belki ama bugün tartıştığımız konular üzerinden birkaç noktayı sunmak istiyorum. Önce yapmam gereken bu raporu hazırlayan arkadaşlarımıza teşekkür etmekte, ellerine sağlık, iyi bir özet yapmışlar, emek vermişler, son bölümde de hemen hemen düşüncelerimizi ifade etmeye çalışmışlar, buradaki konuşmaları ifade etmeye çalışmışlar. Bu noktalardan teşekkür ediyorum kendilerine.

Şimdi, üzerinde durulan ve farklı düşündüğümüz birkaç nokta var, örneğin, görünürlük ve farkındalığı yaratma konusunda hemfikir olduğumuz anlaşılıyor. Bu konuda gerçekten daha etkin bir çalışmaya gereksinim var çünkü sorun insan hakları alanında bir hak arama aracı, bu hak arama aracının da kamuoyu tarafından bilinmesinin çok yararlı olacağını hepimiz ortak düşünüyoruz.

Şimdi, burada şikâyetle ilgili 5'inci maddenin -daha önceki toplantılarda da ifade etmiştim- şikâyetle sınırlandırılmış olmasının yetersiz olduğunu düşüncesindeyim, resen fakat hangi anlamda resen? Zaten bireysel olayları biz

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Karma

Tarih :24/03/2016

Saat :

Kayıt:Dilekçe

Stenograf

Uzman : Sayfa: 7

resen araştıramayız, haberimiz olmaz. Yani, kamu denetçilerini kastederek söylüyorum ama toplumsal olay niteliği taşıyan, kamuoyunun hep birlikte ilgilendiği kimi konular var ise bu konularda idareye elbetteki tavsiye niteliğinde bir araştırma yapma ve bu tavsiyelerini sunma konusunda çalışmasının ayrı bir pencere olacağı düşüncesindeyim. Şimdi buradan yola çıkarak biraz önce konuştuğumuz nokta, yargıya başvurulmalı mı tavsiye kararlarının uyulmaması konusunda? Ben de onun çok gerekli olmadığı düşüncesindeyim çünkü idari yargıya zaten başvurma olanağı var yani asıl sorun olan işlem, idarenin işlemi. O sebeple, bu hakkın, hak arama yolunun, ikinci bir hak arama yolunun yargı önünde var olduğu için bu konuda çok ısrarlı olmayabiliriz diye düşünüyorum ama Burcu arkadaşımızın fikirlerini de ayrıca o konuda daha sonra da öğrenebilirim.

Şimdi, birkaç noktayı not almaya çalışmıştım. Farklı dille ilgili olarak, bu, aslında başvuru alanını açabilir. Yani farklı dil Türkiye’de nereden gelebilir? Nadiren yabancıların gelmesiyle ilgili, hani İngiliz, Fransız, Alman ama bunlar daha azınlıktadır. Türkiye’de çoğunlukla kullanılan bir dil de Kürtçedir ve daha çok hani Kürtçe başvurular gelebilir, mağduriyetlerin de yoğun olduğu ya da en azından bu iddiaların daha yoğun gündeme geldiği yerler olduğu için bu konunun çeviri yoluyla halledilmesi mümkündür yani başvuru yapılır, bir çeviri grubu oluşturulabilir. Hani yasa değişikliği konusunda da bir çalışma olduğunu bize ifade ettiler. O sebeple, buraya bu tür başvurular için Kamu Denetçiliği Kurumu içinde aynı zamanda bir çeviri bürosunun gerekirse, hani o yönetmelikte de gösterilebilir. Her dille ilgili, sadece Kürtçe anlamında söylemiyorum doğal olarak.

BAŞKAN – Çok affedersiniz.

Uzun yıllardır meslekten koptuğum için söylüyorum, yargıya müracaatta...

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Ana dilde savunma hakkı epeydir ülkemizde gerçekleşiyor.

BAŞKAN – Hayır, Ceza Kanunu’nda var da hukuk davalarında...

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Şeyde de var, uluslararası sözleşmelerde var kendi dilleriyle ilgili. Bu 90 ışığında...

BAŞKAN – Hukuk davalarında da var mı bilmiyorum yani ben bunu iyi niyetle soruyorum, şey değil.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Tabii, tabii, uygulamada ben hukuk davalarıyla ilgilenen biri olmadım, ceza alanında çalıştım, eksik ve yanlış bir bilgi vermek istemem. Ama, uluslararası sözleşmeler -ki 90 ışığında- herkesin kendi ana dilinde hukuki yollara başvurma hakkını korumaktadır. Hani iç hukukumuzda yoksa bile bu zaten...

BAŞKAN – Hayır, Başdenetçimiz buna bir itirazda bulunmadı, bulunduğunuzda da bulunmadı yani “Ana sayfamızda buna yönelik bir eksikliğimiz var, giderebiliriz.” gibi bir ifade kullandı yanılmıyorsam.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Şeyde de biliyorsunuz, siz de gayet iyi bilirsiniz, benim geçmişte ceza davalarımda çevirmen bulundurulur, hatta o çok usta bir çevirmen de değildir, mübaşirdir, gelir konuşur falan. Bunun da aslında bir hak olarak daha düzgün hâle getirilmesi... O, ayrı bir konu, ayrı bir parantez açarak söyledim. Bu, olabilir diye düşünüyorum fakat hepimizin saptadığı çok önemli bir sorun, Başdenetçi ile diğer arkadaşlar arasındaki yönetim, yönetme olgusu ve yönetim biçimi, haklar, bir kurul mudurlar, yoksa hani herkes sadece emir veren durumunda mıdır, bu konunun yeni yasal düzenlemede yeniden ele alınması konusunu önerebiliriz diye düşünüyorum. Yani, bizim yeni yasayla ilgili de... Hatta şöyle bir olanak muhakkak olur: O bize gelecek nasılsa öneri, onun üzerinde yeniden de değerlendirme yapılabilir ama bizim bu rapora bunu eklememizin yararlı olacağını düşünüyorum, biraz karışık anlattım ama ne demek istediğimi ifade edebildim.

BAŞKAN – Gayet iyi anladık. Siz gelmeden mi ifade ettim yani orada, mevcut mevzuatta Başdenetçinin temsil yetkisi bulunduğu ifade ediliyor.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Ben buradayken söylediniz, evet.

BAŞKAN – Başdenetçi ile denetçiler arasında...

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Karma

Tarih :24/03/2016

Saat :

Kayıt:Dilekçe

Stenograf

Uzman : Sayfa: 8

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Temsil yetkisi farklı bir şey aslında.

BAŞKAN – Yani, “Başdenetçi ve denetçilerden oluşur.” diyor kurul ama “Başdenetçi temsil eder, yetkilendirir, görevlendirir.” diyor, denetçi arkadaşlarımızın beklentileri, istekleri de şudur: “Yani bir olay hakkında emek sarf etmiş isek reddedebilir, reddetse bile şu hususta denetçimizin görüşü şudur, şahsımın veya işte raporu hazırlayan arkadaşlarımızla birlikte yaptığımız çalışmanın neticesinde ulaştığımız sonuç bizim daha farklıdır.” diyebileceği bir şey istiyorlar onlar. Bu, ne kadar yararlıdır, kuruma ne kadar yarar getirir, ne kadar fayda getirir bir de onu da incelemek lazım.

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Emeğin sömürülmemesi için önemlidir.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Şimdi, temsil meselesini ben şöyle anlıyorum: Temsil etmek dışı karşı bir olgudur değil mi? Yani bir basın açıklaması yapılacaksa Başdenetçi elbetteki yapacaktır ya da bir kararın hani açıklanmasıyla ilgili ya da bir yere davet edildiğinde elbetteki Başdenetçi temsil sıfatını taşımaktadır. Onun dışında, kararların alınmasında, görevlerin dağıtılmasında bir kurul çalışmasının gerekli olduğu düşüncesindeyim. Anımsarsanız ilk toplantı günü özellikle kadın arkadaşımızın sorumluluk alanının çok geniş kurulmuş olduğu yolunda da bir itirazım olmuştu, çocuk, kadın, engelli bunları ayırarak ayrı ayrı denetçi arkadaşlara vermek gerektiği yolunda. Bunu da şimdi anımsatıyorum sadece ama raporumu ben de sunacağım, aslında hazır ama bir iki ek yapmam gerekiyor.

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Başkan, bir iki hususu eklemek isterim müsaadeniz olursa eğer.

BAŞKAN – Bitti mi?

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Evet, teşekkür ederim.

BAŞKAN – Buyurun.

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Şimdi, tamamen hani birbirimizi desteklemek ve bu sürece emek vermek adına bir iki hususu belirtmek istiyorum. Şimdi, dil noktasında yapılan başvurulara baktığımız zaman, üç yıl içerisinde çok çok az. Bunun yani muhtemelen bir sebebi de dildir zaten. Çünkü, ya bizim Anadolu’umuzda yani yaşayan birçok halk var, bu yüzden de... Evet, Türkçe şu anda kabul edilen resmî bir dil fakat sadece Türkler yok bu memlekette, hepimiz varız. Bu sebeple, yasal hak ihlallerinin de... Az önce Şenal Hanım’ın dediği gibi, daha çok Kürtler, işte, Lazlar, Çerkezler, Rumlar fark etmiyor yine Türklerle ilgili tüm halklarımızla bağlantılı olmasından kaynaklı olarak bunun mutlaka çeviri yöntemiyle... Çok basit bir durumdur, bize öyle çok fazla yük de vermez, aksine kurumu işlevsel hâle getirir, en azından hani en hadden yarar sağlamamıza sebebiyet verir; bu noktada mutlaka ele alınması gerekiyor.

Şimdi, seçilmiş bir kişiyi atanmış bir... Öyle bir şey söylediniz hani seçilmiş kişilerin atanmışlar tarafından, hani böyle bir karşı karşıya, mağdur bırakılması ya da denetlenebilir hâle getirilmesi... Vallahi biraz özel olacak ama şu anda atanmış mülki amirler tarafından biz seçilmiş vekillerin ülkemizde ne duruma getirildiği, nasıl hak ihlalleriyle, nasıl haksızlıklarla bu mağduriyetlerle karşılaştığımızı özelde konuşuruz Sayın Başkan. Bu sebeple, ne yazık ki ülkemizde atanmış memurların seçilmiş olan kişilere karşı yapmış oldukları üslupları, tarzları, konuşmaları, asla bu ülkeye de, bu ülkenin...

BAŞKAN – 69’a göre söz hakkı veriyorsun bana.

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – ...hukukuna da, bu ülkenin hakkına da, bu ülkenin geçmişine de, bu ülkenin tarihine de, geleceğine de asla yakışmıyor zaten, bunu belirtmek lazım.

Öte yandan, bu Başdenetçi ve denetçilerle ilgili hakikaten bir emek sömürüsü var orada. Yani, denetçi arkadaşlarımız bir emek veriyor, hazırlık yapıyorlar ve bunun hiçbir şekilde isimlerinin dahi geçmeden yokmuş gibi sayılması emek sömürüsüdür. Bu sebeple, mutlaka onun az önce ortaklaştığımız şekilde tekrardan düzenlenebilir olması gerektiğini düşünüyorum. Kolektif bir çalışma olması gerekir yani bir başkan vardır diye, başkanın en son imzasından çıkacak

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Karma

Tarih :24/03/2016

Saat :

Kayıt:Dilekçe

Stenograf

Uzman : Sayfa: 9

diye ve o imza atmadan hiçbir hükmü olmayan bir noktada o zaman denetçi arkadaşlarımızın rolü nedir?

BAŞKAN – İzin verir misiniz? Bir saniye, bir saniye...

Tam bu konu yani anlamak açısından, birbirimizi ikna etmek için değil. Kanun bakın, 6'ncı madde, "Başdenetçilik, Başdenetçi ve Denetçilerden oluşur." Sanki burada ifade bir kurul şeklinde çalışacağı...

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Muhtemelen öyledir zaten.

BAŞKAN – Ama, öyle değil.

(2)'nci fıkra: "Kurum Başdenetçi tarafından yönetilir ve temsil edilir.

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Şimdi, yönetilme noktasında... Mesela, siz şu anda burayı yönetiyorsunuz fakat biz kolektif bir çalışma yapıyoruz, budur yani.

BAŞKAN – İzin verin, devam edeceğim.

Başdenetçinin ve denetçilerin görevleri, madde 7. Bütün yetkileri Başdenetçiye vermiş, görevlendirme, temsil etme...

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Mutfakta Denetçiler, öyle mi?

BAŞKAN – Evet, aynen öyle.

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Vitrinde Başdenetçi.

BAŞKAN – Yani, kanun böyle, bu kanuna yönelik eleştirimiz olabilir yoksa...

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Tabii tabii öyle zaten, amacımız o zaten. Yani eğer yasal bir düzenleme yapılacaksa, bir kanun çalışması olacaksa bunların göz önüne alınması gerektiğini düşünüyoruz.

BAŞKAN – Yani, belki o zaman kurul şeklinde çalışması, kurul şeklinde karar verilmesi ama Başdenetçi tarafından temsili gibi, sizin düşünceniz böyle.

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Tabii ki.

Bir nokta daha, anlamak adına hem de katkı sunmak adına... Şimdi, bakın sayfa 2'de, kuruma ilişkin bilgiler bölümünde ilk görev noktasında bir açıklama var burada, diyor ki: "Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu uyarınca idarenin işleyişiyle ilgili şikâyet üzerine idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarının insan haklarına dayalı, adalet anlayışı içinde hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve idareye önerilerde bulunmak gereklidir." Şimdi eğer bu kadar güzel ve anlamlı bir tanım varsa görev noktasında, bizim, özellikle benim az önce önerimde bulunan hak ihlallerinin hani sizler tarafından bir mahkemeye dönüştürülmesi noktasındaki eleştiriniz var ya, o çelişir o zaman. Tabii ki, tavsiye niteliğindedir. Ama, tavsiye niteliğinde olması göz ardı edilecek, istenildiğinde uygulanacak, istenilmediğinde, istenmediğinde uygulanmayacak anlamına da gelmemeli işte. Hani bu noktada sadece başdenetçinin inisiyatifine, kararına bırakılmamalı, tek kaygımız bu yönde yani.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Şimdi, bu konuda ben kaygınızı anlıyorum -hani her türlü insan hakları alanındaki düzenlemenin veya sözleşmeler düzeyinde bakalım- bir sözleşme eğer bir yaptırımla beslenmemişse bu sözleşmenin yaşama geçmesi son derece güç oluyor. İşte, İnsan Hakları Sözleşmesi şey olmasıydı, bireysel başvuru hakkı gibi bir hak olmasaydı, oradaki sözleşmelerin var olmasının çok fazla da ileriye götürülme olanağı olmayacaktı. Bizim CEDAW –bizim diyorum- Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi'nin de bir yaptırımı hâlâ da esas olarak yok. Bunlar sözleşmeleri geçersiz hâle getiriyor. Belki öyle bir kaygıyla burada böyle hareket ediyoruz ama...

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Kesinlikle, kesinlikle.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – ...bunu nasıl bağlantılandırabilmek mümkün olacak? Yani, kim buna karşı dava açacak, şahıs mı açacak, yoksa tavsiye kararında bulunan kurum mu açacak, bir de böyle bir durum var. Kişinin ara bir başvuru mekanizması, ondan sonra iç hukuk yolu açık, iç hukuk yolundan sonra da Anayasa Mahkemesi -hani şimdiki işleyişe göre- Anayasa Mahkemesinden sonra da Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi... O yanıyla hani "Yargı denetimden uzak kalıyor." noktasında kaygı duyacağımız bir tablo yok gibi geliyor bana ama yeniden düşünelim.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Karma

Tarih :24/03/2016

Saat :

Kayıt:Dilekçe

Stenograf

Uzman : Sayfa: 10

BAŞKAN – Yani ben demin de ifade ettim -Hulusi Bey'e vereceğim sözü ama- arkadaşlar, bir şeyi kaçırıyoruz gözden. Yani, örneklerine baktığımızda, örnekleri de aynı şekilde tavsiye niteliğindedir.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Kamu denetçiliğiyle ilgili değil mi?

BAŞKAN – Evet.

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Tabii, tabii kesinlikle.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Doğru, o konuda ayrışmamız yok ama biz bir adım ileri götürebiliriz diye düşündük.

BAŞKAN – O zaman çatışmalara sebebiyet veririz, yargının yerine, idari yargının yerine, Anayasa Mahkemesinin yerine, Danıştayın, Yargıtayın yerine geçme yetkisi de veririz yani o zaman ciddi çatışmalar çıkar. Mesela, İnsan Hakları Komisyonunun yetki alanına girmek istiyor; bu, doğru değil, farklı kurumlar. Çatışacaklar, 2 tane birbirinden ayrı, bağımsız kuruma âdeta biz yeni bir üst komisyon gibi ya da Başdenetçinin yetkilerinin onların üzerinde bir vesayet oluşturacak şekliyle görevlendirme veya yetkilendirme durumu yaratmış olacağız, bu çok hoş olmaz, çatışmalar çıkar.

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Anlıyorum sizi, haksız bulmuyorum ama...

BAŞKAN – Hulusi Bey de hiç konuşmadı isterseniz...

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Pardon, bu konuda bir şey söyleyebilir miyim, özür dilerim, çok özür dilerim.

BAŞKAN – Buyurun.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Şimdi, Kamu Denetçiliği Kurumu zaten yargının yükünü hafifletmek için araya giren bir kurul, öyle değil mi? Yani, yargısız da bu işi çözebiliriz. O yanıyla onun üzerinden tekrar yargıya başvurma çıkarırsak şey olabilir gerçekten.

BAŞKAN – Hem ilgilinin müracaat etme hakkı olacak yani farklı sıkıntılar da çıkabilir.

Hulusi Bey, buyurun.

HULUSİ ŞENTÜRK (İstanbul) – Hepinize hayırlı günler diliyorum.

Şimdi, zaten konuşmalarında Başdenetçi de bir kanun tasarısının hazırlanmakta olduğunu ve Meclisten böyle bir çalışma isteyebileceklerini söylemişti ve geldiğinde biz de asli komisyon olarak konuyu mutlaka o zaman çok tartışacağız. Şu an bu olmalı mı, şu olmalı mı tartışmasının çok faydalı olmayacağını düşünüyorum fakat buna karşılık isimlerin konması lazım. Neyi gördük?

Birincisi: Başdenetçi ve denetçiler arasında görev ve yetkilerinde bir anlaşmazlığın olduğunu gördük. Her ne kadar yasaya baktığımızda size göre de, bana göre de yasa net yani doğru, yanlışını tartışmıyorum, yasa net ama arkadaşlar o maddeleri öyle yorumlamıyorlardı, çok önemli yorum farkları vardı. Yine, Başdenetçinin sadece ismimiz geçsin değildi -tutanaklardan görebiliriz- yani Başdenetçi benim yaptığım bir araştırmayı bana rağmen farklı bir şekilde sonuçlandırmamalı diye de... Dolayısıyla, Başdenetçi ve Denetçiler arasında görev ve yetki yönünden bir anlaşmazlık yaşandığı ve bunun mevzuatta düzeltilmesi... Nasıl düzeltileceği o ayrı bir tartışma konusudur. Çünkü, ben açıkçası denetçi arkadaşlar gibi düşünmüyorum orada eğer kurul olmayacaksa, kurul olacaksa zaten farklı bir yapı.

İkincisi: Resen işlere bakmayla ilgili de bir yaklaşımını hep beraber gördük. Başdenetçinin de denetçilerin de resen konuyu inceleyebilme yönünde, "alan genişletme" diye sizin tabir ettiğiniz... Ancak biz bir hukuk devletindeyiz, hukuk devletinde hiç kimse kendi inisiyatifiyle devlet adına, kamu adına alan genişletmemeli, böyle bir talep varsa bunun mevzuatta karşılığı olması gerekir. Dolayısıyla, bu işlerin mevzuatla ancak düzeltilmesi gerektiği... Ama şu anki mevzuatın dışına kesinlikle çıkılmaması gerektiği üzerinde bence raporlarımızda ifade yer almalı.

Bir başka husus: Ben şeye katılmıyorum, dava açma yönüne, tavsiye kararına. Çünkü, bu durumda idarenin yerine geçmek demektir bu. Yerine geçtiğimiz anda -sizler hukukçusunuz- böyle bir şey söz konusu değil, ben

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Karma

Tarih :24/03/2016

Saat :

Kayıt:Dilekçe

Stenograf

Uzman : Sayfa: 11

idareysem, hesabını ben vereceksem... Ha, benim verdiğim tavsiye kararını siz beğenmediyseniz ya da işinize geldiyse, kurum uygulamamışsa kuruma karşı açtığınız davada zaten bunu ek delil olarak sunarsınız. Ancak, şunu unutmayalım ki: Burada 5 kişiden, 4 kişiden, bilemediniz 6 kişiden, sayı artırabilir ama eğer biz resen karar verme, kararlarının yaptırım gücü olmasını getirecek olursak o zaman biz Türkiye Cumhuriyeti'ni 6 kişilik bir kurula emanet ediyoruz demek olur; bunlar hiçbir hukuk çerçevesinde kabul edilecek şeyler değildir.

Bunun dışında da özellikle sözlü başvurularla ilgili o zaman da söylemiştik. Sözlü başvuru bizzat başvuruyu alan kişi tarafından da kayda alınabilir, bunun hukukumuzda da karşılığı vardır. Ama, kayda alınmamış hiçbir işlemin takip edilmemesi lazım çünkü bugün iyi niyetle bu yapılır ama yarın iyi niyetli olmayan suistimale de yol açabilir. Dolayısıyla, sözlü başvuruların mutlaka kayda alınıp akabinde takip edilmesi ve tüm işlemlerinin de kayıt altında tutulması... Yani, bizde her şey iyi niyetle başlıyor, yarın farklı amaçlarla kullanılabilir, kamu adına kamu denetçiliği yapan hiç kimse kayda alınmamış, evraka geçmemiş bir işlemi takip etmemeli...

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Sizin itirazınız vardı.

HULUSİ ŞENTÜRK (İstanbul) – ...çünkü biz bir hukuk devletinden bahsediyoruz. Dolayısıyla, ben burada yasal çerçevelerle ilgili ve kurum içindeki o hiyerarşik çatışmayla ilgili sıkıntılar olduğu, yanlış yorumlamaların olduğu, bununla ilgili yapılacak mevzuat düzenlemelerinde buna çözüm getirilmesi tavsiye ederim ama çözüm yöntemini biz söylemeyelim. Çünkü, zaten buraya gelince kanun tasarısı o zaman bol bol tartışacağız. Onu bugünden tartışırsak boşuna zaman kaybederiz diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Geçen Burcu Hanım yoktu, bir husus daha vardı Ziraat Bankasıyla ilgili. Yanlış anlaşılmasın, gerçi...

HULUSİ ŞENTÜRK (İstanbul) – Pardon Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun.

HULUSİ ŞENTÜRK (İstanbul) – Şimdi, mesela idarenin tanımı üzerinden arkadaşlar müthiş bir alan genişletmesine gidiyor. Bu idarenin...

BAŞKAN – Özel hukuk tüzel kişiliğine sahip, sırf ismi Ziraat Bankası ya da devletten sübvanseli krediler kullanıyor diye oraya müdahale etmek istiyor. Diğer bankaların -ismini zikretmek belki şık değil, hoş değil- özel bankaların hiçbirine müdahale yetkisi de yok, müdahale niyeti de yok. Müdahale niyetini belki daha sonra, zaman içerisinde Ziraat Bankası üzerinden genişletecek ama doğru da değil. Yani, özel hukuk tüzel kişisi...

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Size katılmıyorlar, ben de maddenin onlara hak verdiğini...

BAŞKAN – Kesinlikle değil, yok kesinlikle değil. Niye söylüyorum bunu? Hakikaten samimi olarak söylüyorum yani böyle bir alan genişletme... Devletle ufak tefek bir irtibatı olan bir müessese varsa... KİT'ler için söylese hiç itirazım olmaz. Ama, burada haksız rekabete sebebiyet verirsiniz. Özel bankalara hiçbir şekilde müdahale etmeniz doğru değil, etmemeniz de gerekir.

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Ama, Ziraat Bankasının devletle olan ilişkisini ele alırsanız çok da haksızlık değil yani. Bütün finansman, Ziraat Bankasında birçok...

BAŞKAN – Hayır, kesinlikle doğru değil.

Bakın, personelle ilgili bir şey söyleyeyim arkadaşlar size: Ziraat Bankasında ben avukatlık yaptığım dönemde yaklaşık 140'a yakın personel çalışıyor bir şubede, 140'a yakın. Bir özel banka Ziraat Bankasının 2 katı işlem hacmine sahip, tasarrufa sahip dörtte 1'i nispetinde personelle çalışıyor. Şimdi Ziraat Bankası bunlarla rekabet edebilir mi? Edemez. Sonradan mevzuatlarını değiştirdiler, rekabet edebilmenin önlerini tıkayan neyse mevzuatta, maddelerin kaldırılmasını ya da değiştirilmesi istediler. Ve aynı banka daha sonra 50-55 kişilik bir personel sayısına ulaştı. Şimdi özel banka personel çıkardığında müdahale edebiliyor musunuz,

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Karma

Tarih :24/03/2016

Saat :

Kayıt:Dilekçe

Stenograf

Uzman : Sayfa: 12

ombudsmanın yetkisi var mı? Hayır. Ziraat Bankası çıkardığında “Müdahale edeceğim.” diyorsunuz. “150 kişiyle çalış, sen zarar et, özel banka kâr etsin.” diyorsunuz, böyle bir şey olabilir mi? Ya da kasapla, manavla yaptığımız ya da ne bileyim, marketten yaptığımız alışverişlere müdahale etme imkânı var mı? Yok. Buradan da kredi alıyor vatandaş, özel bankadan aldığı şartlarla ya da imkânlarla ya da o benzeri sözleşmelerle. “Ben buna müdahale ederim, işte sermayesinin bir kısmı veya tamamı devlet tarafından karşılandı diye.” Peki, diğer özel şirketlerin sermayelerine niye müdahale etmiyorsunuz? Bu, kamu bankalarına ya da kamu kurumlarına zarar vermekten başka bir işe yaramaz. Bu arkadaşların maalesef yani nezaket dışı olan bir tutumları daha vardı, karşılıklı konuştuğumuzda kurumlara talimat veriliyor bizim yanımızda “Böyle bir kurul oluşturun, böyle bir şey hazırlayın.”

ORHAN KIRCALI (Samsun) – Birim oluşturun.

BAŞKAN – Sicil amirleri değilsiniz, bunu göz ardı ediyor arkadaşlarımız. Bu da yeni olmasından, bunu art niyetli bulmuyorum. Kurum yeni, kurul yeni, arkadaşlar da kısmen el yordamıyla...

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Daha etkili olmak istiyorlar, o da doğal yani yaptıkları işi önemsiyorlar. Yaptıkları işi önemsedikleri için diyorum, onun daha etkili olmasını istiyorlar, o sebeple.

BAŞKAN – Art niyetli birisinin eline geçse bu yetkiler?

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Şimdi, oradaki art niyet de görülür zaten yani her zaman her yerde bir art niyet gündeme gelebilir. Hani onun için şimdiden niyet üzerinden bir yola çıkmamız mümkün değil.

BAŞKAN – Üstadım, yaşımız buradaki arkadaşlardan çok fazla, çok acı tecrübeler yaşadık biz.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Hepimiz, tabii ki.

BAŞKAN – Bir Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının sanığa yani iddianame hazırladığı şahsa hakaret etme şeyi var mıdır?

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Yok tabii ki.

BAŞKAN – Biz bu hakaretlere muhatap olduk. Bizlere habıs, ur dediler onlar. Şimdi bunda iyi niyet var mı sizce?

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Apayrı bir konu ama tam da beni doğruluyor yani her yerde kötü niyet olabilir. Her yerde, her kurumda, her alanda kötü niyet olabilir ki verdiğiniz örnek tam da onu gösteriyor. Yani, bu hiçbirimizin kabul etmeyeceği bir şey, insanlık onurunun korunması konusunda bütün kurumlar yargıçlarımız da, en yüksek yargı organları da dâhil olmak üzere hak sahibi değildirler, onurumuzun korunması konusunda görevlidirler.

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Ve hesap verebilir olmalılar.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Hesap verebilir de olmalılar.

BAŞKAN – Ona bir itirazımız yok, konuyu başka yere çekmeye...

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Yok, siz o örneği verdiğiniz için söylüyorum. Olanak varsa bunu tartışmalıyım, tükettik çünkü bu tartışmayı daha önce.

Ben bir yandan da şeye yetişmek istiyorum.

BAŞKAN – Biz de toplantıyı nihayete erdirebiliriz.

Evet, arkadaşlar, o zaman çarşamba günü saat 11.00’de toplanmak üzere ancak daha önceden de söylediğim gibi...

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Raporlarımızı da pazartesi veririz.

BAŞKAN – Evet, pazartesi uzman arkadaşlara iletmek üzere...

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Nasıl düşünüyorsunuz bir ortaklaştığımız ya da buradaki gibi falan da şunu önerdi gibi...

BAŞKAN – Gibi, aynen öyle olacak. Sizlerin, bizlerin, arkadaşlarımızın ifadeleri, burada ifade ettikleri ya da daha sonra ilave etmelerini istedikleri şeyi uzman arkadaşlarımız rapora dercedecek daha sonra...

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Şimdi, o son bölümün biraz eksik olduğunu da görmüş olduk, değil mi? Bazı şeyler atlanmış, hep beraber tartışırken onlar da eklenecek, öyle bir zenginlik sağlayacak herhâlde.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Karma

Tarih :24/03/2016

Saat :

Kayıt:Dilekçe

Stenograf

Uzman : Sayfa: 13

BAŞKAN – Redaksiyon yetkisi veriyoruz arkadaşlar onları düzenleyecekler.
ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Bize de yine bir kez gönderirseniz o son bölümü sadece, hani anımsatabiliriz size şu eksik kalırsa, kalmazsa sadece teşekkür ederiz.

BAŞKAN – Evet, çarşamba günü saat 11.00'de toplanmak üzere toplantıyı kapatıyoruz.

İyi günler, kolay gelsin.

Kapanma Saati: 12.30